

Životní prostředí – prostředí pro život

Globálne megatrendy a tvorba scenárov v životnom prostredí na Slovensku

RNDr. Radoslav Považan, PhD.

Slovenská agentúra životného prostredia

Pochopenie neistôt a rizík možno považovať za hlavnú motiváciu analýzy trendov a tvorby scenárov s cieľom posúdiť potenciálny hospodársky, environmentálny, sociálny alebo technický vývoj a ich očakávané dôsledky na spoločnosť a životné prostredie. Preto dlhodobým zámerom Európskej environmentálnej agentúry je budovanie kapacít v oblasti prípravy scenárov a výhľadových štúdií. Prostredníctvom tzv. národných referenčných centier pre prognózovanie a služby (NRC FLIS) vykonáva ich realizáciu.

Na Slovensku aktivity NRC FLIS zastrešuje Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci so Slovenskou akadémiou vied. Spoločne budujú sieť expertov z rôznych organizácií pre zabezpečenie výhľadových štúdií, scenárov, modelov a prognóz. Ide o odborníkov z environmentálnej, sociálnej a ekonomickej oblasti.

Jedným z prvých výsledkov tejto spolupráce je pilotná štúdia *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky* z roku 2016. Sú tu základné odpovede na otázky, ako sa globálne megatrendy prejavujú na Slovensku alebo naopak, ako k nim Slovensko prispieva. Autori sa tiež snažia načrtnúť, aké budú u nás ich dopady na životné prostredie, ekonomiku a sociálnu oblasť v horizonte nasledujúcich rokov až desaťročí. Takto možno upriamiť pozornosť na možné výstražné signály a budúce problémy, brať do úvahy rôzne možnosti pre budúcnosť, identifikovať hnacie sily a neistoty, kontrolovať plnenie cieľov environmentálnej politiky, rozvíjať mimoriadne dôležité opatrenia a preventívne akcie a pod. Táto publikácia sa stala základom pre spracovanie samostatnej kapitoly v *Správe o stave životného prostredia za rok 2015* pod názvom *Globálne megatrendy a implikácie pre Slovenskú republiku* (2016).

V nadväznosti na publikáciu o globálnych megatrendoch bola v roku 2017 vypracovaná štúdia *Scenár vývoja v životnom prostredí 2020+. Udržateľný rast v kontexte ochrany biodiverzity a zmeny klímy*. Ide o krátkodobé výhľady do roku 2020 rozpracované v 3 rôznych scenároch. Aktuálnym cieľom v tomto roku je vypracovanie výhľadovej štúdie do roku 2030 s víziou do roku 2050 v oblasti biodiverzity tzv. výhľad pre prírodu Slovenska (pri príležitosti 100. výročia štátnej ochrany prírody na Slovensku). Podstatnú úlohu pri jej vytváraní zohrávajú vládne a medzinárodné inštitúcie.